

Inhoud:

Van het bestuur	pag. 3
Naar Westerveld	pag. 4 en 5
Begraven bossen	pag. 5
Kapaanvragen	pag. 6 en 7
Drie biljoen bomen	pag. 7
Wat bomen ons vertellen....	pag. 8 en 9
Heksenbezems	pag. 10
Tilia Cordata, boom van het jaar 2016	pag. 11
Verdwenen IJssel-mangrove	pag. 12 en 13
Waarom bloeden bomen niet dood?	Pag. 13
Oudste acacia en ErUit-wandelingen	pag. 14
Facebook en gegevens Zwolle Groenstad	Pag. 15

Van het bestuur

De voorgenomen vestiging van een AZC in het gebouw van het waterschap heeft ook bij Zwolle Groenstad enige verontrusting veroorzaakt. Het gemeentebestuur was namelijk van plan om het weiland tussen onze herinneringsbomenlaan aan de andere kant van de Westerveldse Aa in te richten als recreatieterrein voor de toekomstige bewoners van het AZC.

Zwolle Groenstad heeft daarover een brief geschreven en overleg gehad met de burgemeester en enkele ambtenaren. Wij hebben daarbij de wens geuit om de eventuele inrichting van het weiland zodanig vorm te geven dat deze niet botst met de functie van de laan: dus wel een parkachtig karakter maar geen onrustige activiteiten en geen hoog hek.

Gelukkig is het plan intussen van de baan.

Na vele jaren actief te zijn geweest in het bestuur van de Stichting Zwolle Groenstad heeft Willemien Olde-van Haeringen te kennen gegeven te willen stoppen met haar activiteiten als bestuurslid. Willemien is altijd een enthousiast lid van het bestuur geweest en heeft alle functies vervuld: voorzitter, secretaris en op het laatst nog penningmeester.

Met dank voor haar grote en langdurige inzet hebben we intussen afscheid van haar genomen.

Gelukkig konden we ook weer snel een nieuw bestuurslid verwelkomen: John van de Molegraaf is ons bestuur komen versterken. John heeft zich snel ingewerkt en is samen met Ria van Puffelen en Reina Gorlee o.a. actief bezig met de beoordeling van de diverse kapmeldingen.

Zo hopen we ook dit jaar weer bij te kunnen dragen aan de instandhouding en versterking van al het Groen in Zwolle.

Dirk Maas, wnd. voorzitter.

Naar Westerveld.

*Alleen hun wiekslag
tussen mij en de buizerds -
dit stille lentebos*

Vorig jaar schreef ik deze haiku op het moment dat ik voor het eerst na de winter twee buizerds boven de bomen van het kleine bos richting Westerveld zag cirkelen. Ik reed op het pad waarlangs de jonge knotwilgen staan, langs het veldje waar elk jaar in de maand mei schitterende orchideeën staan te bloeien, ik denk rietorchis maar ik kan er niet dichterbij komen om dat te bevestigen.

Gelukkig was die keer mijn blik naar de hemel gekeerd en daar zag ik ze, drijvend op de thermiek: de buizerds die ik het jaar ervoor op dezelfde plek had gezien. Dat geluk van het zien, de herkenning, is bijna niet te beschrijven. Alleen het minimalistische haiku gedicht kan dan de drager van mijn verwondering zijn.

De vogels dreven langzaam naar lager regionen en landden uiteindelijk in de boomtoppen van het kleine bos. Het bladerdek had de takken nog niet onzichtbaar gemaakt, maar was lieflijk zachtgroen.

Alles was volmaakt in evenwicht: licht, stilte, lentebos en daarin het gestolde moment van de wiekende vogels die baltsten rond de boomtoppen. Het is verbazingwekkend hoe de aanwezigheid van deze wilde vogels zo'n rechttoe-rechtaan gepland nutsbosje ineens een heel andere dimensie geeft.

Ik zou wel eens willen weten hoe oud de eiken zijn die zulke fijne hoge kruinen hebben waar buizerds in willen landen. Net zo oud als heel Westerveld, dat – nog steeds tot mijn verbazing – ooit de vuilnisbelt van Zwolle was, maar nu een romantische onzwoelse heuvel met schitterend uitzicht over het Zwarte Water en elzenbosjes aan de voet? Misschien kan iemand mij dat eens vertellen.

Wat zou ik ook graag eens kijken daar tussen de eiken, omhoog kijken langs hun geschubde stammen en brede, veilige takken, tot waar de blauwe lucht tussen de fijne vertakkingen door glinstert... Maar al het gras in die buurt is hobbelig en meestal zompig, zodat ik er met mijn scootmobiel niet bij kan komen. Jammer. De buizerds hadden het goed bekeken, daarboven in die statige eikenkronen. Ook dit jaar waren twee vogels in maart daar hun liefdesvlucht aan het bekronen in een wankel evenwicht op dertig meter boven de grond... wat een vertrouwen!

Lucette M. Faber

BOMENWEETJES

BEGRAVEN BOSSEN

De Nederlandse bodem zit vol met ' begraven bossen', bomen die duizenden jaren geleden door verdrinking voortijdig aan hun einde kwamen. Zoals het Stobbenven in Drenthe, waar bij toeval honderden dennenstobben van 9000 jaar oud naar boven kwamen.

Het Stobbenven is het oudste fossiele bosrestant van Nederland. De dennen, berken en eiken zijn tussen de 7.000 tot 10.000 jaar oud zijn. Eén van de eiken is 7.800 jaar oud. Het is daarmee de oudst bekende eik van Nederland. *NatuurNetNieuws, sept. 2015.*

KAPAAANVRAGEN

Bomen kunnen ziek worden. Hierbij kunt u denken aan aantasting door zwammen, insecten of schimmels; inrotting van takken of holttes, bloederziekte en plakoksels. Wanneer bomen om deze reden gekapt moeten worden, vindt er altijd herplant plaats. Voordat een nieuw exemplaar dezelfde grootte heeft bereikt als de zieke boom, ben je natuurlijk wel heel wat jaren verder. Het is daarom altijd erg betreurenswaardig als een volwassen boom sneuvelt.

Bij nieuwbouwprojecten moeten ook nogal eens bomen verdwijnen. Dan gaat het om gezonde bomen. Omdat hier economische redenen aan ten grondslag liggen, kunnen wij dit veelal niet tegenhouden. Bij nieuwbouw zou meer rekening moeten worden gehouden met de bestaande bomen en zouden deze meer ingepast moeten worden in het plan. Een volgroeide boom is erg waardevol in velerlei opzichten, we moeten hier zuinig op zijn! Gelukkig is ook hierbij sprake van een herplantplicht en indien dit niet mogelijk is, vindt er financiële compensatie plaats. Met dit geld worden elders bomen geplant.

Vanaf januari dit jaar zijn er 83 kapaanvragen ingediend. Daarvan zijn er ongeveer 30 bomen gekapt i.v.m. ziekte, omvalgevaar of dunning.

Om het nieuwbouwproject Groot Weezenland te realiseren zijn 16 bomen gekapt (vorig jaar is het merendeel al afgevoerd).

Aan de Steenboerweg in Westenholte moeten 26 bomen weg i.v.m. overlast voor bewoners. Hiertegen hebben wij een zienswijze ingediend.

Voor de Meppelerstraatweg ligt een aanvraag voor 12 bomen in verband met herinrichting. Ook hiervoor hebben wij een zienswijze ingediend.

Bij de Hogenkampsweg moest een boom wijken voor een oprit. Wij dienden een zienswijze in en deze kapaanvraag is geweigerd. Aan de Lassuslaan moest een boom weg ivm aanleg van een bushalte. Ook hier dienden wij een zienswijze in. Deze aanvraag is eveneens geweigerd.

Het is belangrijk dat er bij al deze zaken een partij is die opkomt voor de belangen van de boom. Dat zijn wij!

Reina Gorlee

BOMENWEETJES

DRIE BILJOEN BOMEN

Er zijn op aarde naar schatting drie biljoen (3.000 miljard) bomen. Dat zijn 420 bomen per persoon. Dat blijkt uit nieuwe berekeningen van de Yale-universiteit in de Verenigde Staten. Eerder werd gedacht dat er hoogstens 400 miljard bomen op aarde te vinden zijn.

Bomen spelen een belangrijke rol in het klimaat, omdat bossen de lucht zuiveren door koolstofdioxide uit de atmosfeer op te nemen. Wetenschapper Thomas Crowther waarschuwt ervoor dat de nieuwe berekening niet per se betekent dat het klimaat er beter voor staat. "Het is niet alsof we een hoop nieuwe bomen hebben gevonden. Het is geen goed of slecht nieuws. We beschrijven slechts de staat van de bossen in de wereld". De meeste bomen komen voor in de tropen en subtropen. Volgens de studie neemt het aantal bomen af. Per jaar worden er zo'n 15 miljard bomen gekapt. Daarvoor worden er slechts 5 miljard terug geplant.

Bron: Nu.nl

Wat bomen ons vertellen .....

Hoe in grootmoeders tijd bomen en struiken hielpen om de familie op de been te houden.

In het vorige artikel heb ik aangegeven welke bomen van oudsher wortel hebben geschoten in het Nederlandse landschap. Meerdere soorten zijn daarnaast favoriet om te plukken en op te eten. Bij het verzamelen van gegevens kwam ik zo vaak tegen dat delen van bepaalde bomen en struiken, zoals bladeren, bloemen, bast en vruchten in grootmoeders tijd verzameld werden en een vast plekje als medicijn hadden gekregen om de familie weer gezond te krijgen. Het leek me wel interessant om het eens onder de aandacht te brengen. Deze huismiddeltjes werden vooral op het platteland gekoesterd omdat er niet altijd een dokter in de buurt was of omdat die generatie er geen geld voor had. Mijn moeder en mijn oma pasten ze nog steeds toe. Toen was er nog geen firma die natuurgeneesmiddelen op de markt bracht. Eigenlijk waren ze hun tijd ver vooruit. Het zou weleens leuk zijn om de huismiddeltjes uit die tijd te vergelijken met de huidige natuurgeneesmiddelen. Hoe het ook zij, het waren middeltjes die gemakkelijk in de buurt of in de tuin te vinden waren. Wat opvalt is dat de meeste onder de familie van de roosachtigen vallen. Ze lijken vaak op elkaar, maar worden toch voor verschillende kwaaltjes gebruikt. Verwacht niet dat ik hier nu een uitgebreide opsomming en bereidingswijze ga geven. Daar is niet voldoende ruimte voor en daarnaast kan ieder het thans vrij eenvoudig op internet opzoeken.

In alfabetische volgorde met summiere aanduiding

Aalbes - ribes nigrum - rosaceae

Onderdelen: bladeren en vruchtvlees.

Gebruik bij brandwonden, voorkomt open wonden, diarree.

Appel – malus - rosaceae

Onderdelen: schors in de lente, vruchtvlees.

Gebruik bij stofwisseling, koorts, heesheid, spijsvertering.

Toepassing: appeldrank met honing.

Gezegde: 'an apple a day keeps the doctor away'.

Braam – rubus fruticosus - rosaceae

Onderdelen: bladeren, gedroogde bloemen.

Gebruik bij ontstekingen in de mond, diarree.

Framboos – rubus idaeus – rosaceae

Onderdelen: blad als de plant in volle bloei staat.

Gebruik bij mond- en keelirritatie, kloofjes aan tepels, darmontsteking.

Meidoorn – crataegus monogyna en –laevigata – tweestijlige-rosaceae

Onderdelen: bloemen en bladeren in de lente geplukt en gedroogd, vruchten zodra rijp.

Gebruik bij cholesterol gehalte, thee van blad werkt positief, slapeloosheid – vruchtjes - onregelmatige hartslag en bloedsomloop.

Volksgeloof: tak aan deur beschermt huis tegen kwade invloeden.

NB: De 2-stijlige meidoorn is origineel Nederlandse soort, wordt bedreigd, aanbevolen om extra te planten.

Pruim – prunus domestica – rosaceae

Onderdelen: bladeren verzameld in de lente in de zon gedroogd en de rijpe vruchten gedroogd in de oven.

Gebruik bij moeilijke spijsvertering, darmconstipatie, verkoudheid, hoest en heesheid, vanouds middel bij wormen.

Algemeen: toegepast als pruimenmoes, gecombineerd met andere ingrediënten.

Roos – rosa – talloze ondersoorten - rosaceae

De roos is niet alleen mooi, maar ook belangrijk in medisch opzicht.

Onderdelen: in hoofdzaak de bloemblaadjes in allerlei vormen en toepassingen. Gebruik bij mond en keel, moeilijke spijsvertering, riekende adem, diarree, insectensteken, bij brandwonden wordt rozenazijn toegepast.

Zoals u ziet is er een scala van vertegenwoordigers van de roosachtigen. Zijn er dan geen andere bomen/struiken voor huismiddeltjes? Zeker weten; als ik bijvoorbeeld denk aan de linde, de eik en andere echte bomen. Maar wie weet komt dat, als u het leuk vindt, een volgende keer aan bod. Gerard Mostert.

HEKSENBEZEMS

Aan de stam van een lariks hangt een enorme kluwen twijggjes. Een heksenbezem en wat voor één! In kale loofbomen is een heksenbezem gemakkelijker te zien dan in de altijd groene naaldbomen. Een uitzondering is de lariks, die 's winters zijn naalden verliest, waardoor deze reusachtige heksenbezem niet over het hoofd te zien is.

Heksenbezems zijn woekeringen die onder invloed van allerlei parasitaire organismen - insecten, schimmels of virussen - kunnen optreden. Hun aanwezigheid in de takken van de gastheer prikkelt talrijke 'slapende' knoppen tot uitlopers, waardoor een dicht, bezemachtig samenspel van

korte takjes ontstaat. *Taphrina* vormt een mycelium in de bast van de takken, dat tussen de cellen door groeit en er niet in binnendringt. De schade voor de bomen blijft dan ook beperkt." (Nederlandse Oecologische Flora).

In **Natuurverhalen.nl** staat een heel andere verklaring. U mag kiezen, maar ze natuurlijk ook allebei geloven...: Heksen komen 's nachts vaak op afgelegen, moeilijk bereikbare plekken bij elkaar. Hiervoor hebben ze een slimme oplossing bedacht: ze vliegen! Op een bezem, een heksenbezem. Op een keer, na een gezellig feestje in een warme zomernacht waar de zelf gebrouwen drank rijkelijk vloeide, werden de heksen dronken en vergaten de tijd. Eén heks die niet had meegedronken, riep verschrikt: "Vlug we moeten naar huis, de zon komt op!" De dronken heksen sprongen op hun bezems en vlogen richting huis. Helaas... te laat. Toen de eerste zonnestralen over de horizon reikten, verloren ze hun toverkracht en vielen met bezem en al naar beneden. Midden in het bos. De bezems raakten verstrikt in de bomen en hangen daar tot de dag van vandaag nog steeds.

TILIA CORDATA - BOOM VAN HET JAAR 2016

Tilia cordata (kleinbladige winterlinde) is gekozen tot boom van het jaar 2016.

De verkiezing, een initiatief vanuit de boomkwekerijsector, kreeg het thema 'Bomen voor bijen' mee. Er werden dertig boomsoorten voorgedragen, drie bomen werden genomineerd: Sophora japonica (honingboom), Tilia cordata (winterlinde) en Tetradium daniellii (bijenboom).

Belangrijke criteria voor de jury waren de kwaliteit van de boom als voedselbron voor bijen (nectar, stuifmeel), de functionaliteit, een gezonde groei en beschikbaarheid bij kwekers. Uiteindelijk gingen de meeste stemmen naar de winterlinde.

Zijn bloei in juni en juli valt gelijk met die van enkele andere lindensoorten, zodat bijen specifiek op linden vliegen om nectar en stuifmeel te verzamelen. Overigens koos ook Duitsland de winterlinde tot boom van het jaar 2016.

Bron: NatuurNetNieuws, maart 2016

Verdwenen IJssel-mangrove

Onder de vlag van onderhoud en verbetering van veiligheid voltrekt zich in de uiterwaarden van de grote rivieren een bomenkap die de uiterwaarden kaler en minder natuurlijk maakt. IJsselliefhebber Wim Eikelboom maakt zich er ongerust over.

Wie vanaf de dijk van de IJssel richting rivier kijkt, ziet in de uiterwaarden een rijkdom aan struiken, bossen en waterplassen. Dat is te danken aan plan Ooievaar, waardoor natuurontwikkeling sinds eind jaren tachtig ruimte kreeg in de rivieroever. Het resultaat is rijk gevarieerde wildernisnatuur met nieuwe diersoorten als de bever, de zilverreiger en zeearend.

Levende rivier

De riviernatuur is van een aantrekkelijke schoonheid, maar wordt op tal van plekken getemd onder het mom van veiligheid. Bomen en struiken worden massaal gerooid. Reden: bij hoog water kan de begroeiing de doorstroming van het water belemmeren en dat zou kunnen leiden tot onveilige situaties. Stroomlijn heet deze kapoperatie die als doel heeft om de natuur te beteugelen.

Kaal

Als gevolg daarvan verdwenen afgelopen jaren mangrove-achtige bospartijen langs de IJssel bij Zwolle. Gelukkig hebben we de foto's nog....

Rijkswaterstaat benadrukt telkens dat 'het zeker niet zo is dat de uiterwaarden helemaal kaal worden'. Tegelijk erkent Rijkswaterstaat dat 'er meer grasland en akkers in de uiterwaarden komen na het verwijderen van bomen en struiken.' Van het gras wordt bij beheerders afgedwongen dat het in de wintermaanden niet hoger mag zijn dan 10 centimeter. Kale vlaktes dus. Weelderige wildernisnatuur wordt slechts hier en daar getolereerd.

Corsetnatuur

Vanaf de rivierdijken zien we straks een minder aantrekkelijke uiterwaard. Het wordt een eentonig half-natuurlijk open landschap met waterpartijen en weinig variatie in begroeiing. Veiligheidsnormen brengen de eerder bejubelde natuurlijke dynamiek terug in een laat-

er-weinig-groeien-corset. En dat terwijl het discutabel is of oibossen daadwerkelijk gevaar opleveren als de rivieren buiten de oever treden.

Wim Eikelboom

BOMENWEETJES

WAAROM BLOEDEN BOMEN NIET DOOD?

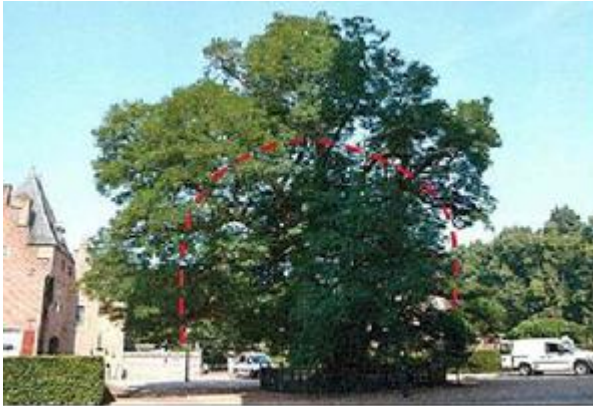
Bomen bloeden niet dood als ze een wondje hebben dankzij bijzondere nanostructuren. Deze structuren zijn voor het eerst waargenomen door een lasermicroscoop.

Nanostructuren maken in de houtvezelcellen een soort bulls-eye, waar sap in een rondje stroomt en daarmee het gat dicht. Binnenin een boom zijn verschillende sapstromen die glucose en water vervoeren. De stromen werken onder een bepaalde druk in de boom. Als er een wondje ontstaat, bijvoorbeeld door een hongerig insect, dan komt er lucht binnen en wordt de druk in de boom minder. Om de sapstromen op gang te houden, is het dus voor de boom van levensbelang dat dit 'gat' zo snel mogelijk wordt gedicht.

Bron: KIIK

BOMENWEETJES

OUDESTE ACACIA

Iedereen die wel eens bij kasteel Doorwerth is geweest kent 'm: de beeldbepalende acacia op het voorplein, het oudste bekende exemplaar in West-Europa.

Geldersch Landschap & Kasteelen wil op een

verantwoorde manier de boom zolang mogelijk behouden. Omdat de boom verzakt is door het eigen gewicht en er afgelopen zomer ook al een flinke tak uitbrak, moet fors gesnoeid worden. Eén derde van de omvang van de kroon zal worden weggehaald om te voorkomen dat de boom te ver naar één kant zal overhellen en daardoor uiteindelijk niet meer te redden is. De snoeiwerkzaamheden werden in februari uitgevoerd door een vakkundig bedrijf, ABL Boomverzorging.

Bron: GLK

Boomwandelingen van ErUit

Er zijn momenteel geen boomwandelingen gepland, maar wel 2 fietstochten:

- 1) Fietstocht Thomas a Kempis op 21 mei
- 2) Fietstocht Rhijnvis Feith op 26 juni.

Voor meer informatieve en aanmelden, zie de website

www.wijzijneruit.nl.

Facebook

Wist u dat wij ook op Facebook zijn? Zoek ons op 'Zwolle Groenstad' en u ziet mooie foto's en leest heel veel wetenswaardigheden over bomen in Zwolle.

Onze Nieuwsbrief per e-mail?

Als u onze Nieuwsbrief liever per mail ontvangt, dan horen wij dat graag. Het spaart kosten en milieu.

Gegevens Stichting Zwolle Groenstad

E-mail : info@zwollegroenstad.nl

Website : www.zwollegroenstad.nl

Secretariaat: De Doornweg 29, 8035 PC Zwolle

Bank : NL77 INGB 00039 74470

Bestuur:

Wvd. voorzitter : D.W. Maas

Secretaris : mw. A.H. Engelage, tel. 0529 427185

Penningm. : E. van der Meer, tel. 038 4540939

Nieuwsbrief nr. 124 – april 2016